

JAUNIEJI KRAŠTOTYRININKAI ŠIAULIŲ APSKRITIES KONFERENCIJOJE „ISTORIJS VINGIAI. 1918 – 2014 m.“

2014 m. gruodžio 11 d. kraštotyrininkų grupė (mokyt. S.Staškuvienė) Šiaulių Didždvario gimnazijoje dalyvavo konferencijoje. Mokiniai pristatė pranešimą

Laiškai iš toli,

iš tolimo Sibiro lagerių. Jūs rašė sesei dvynei Jūratei brolis Kastytis Vitkus, partizanų vado Juozo Vitkaus - Kazimieraičio sūnus.

Pulkininkas Juozas Vitkus - Kazimieraitis gimė 1901 m. Mažeikių apskrityje, Ketūnų kaime, ūkininko šeimoje 1920 m. lapkritį, su būriu bendraklasių, savanoriu įstojo į Karo mokyklą Kaune. Nuo tada Juozo Vitkaus gyvenimas siejosi su kariuomene. Okupavus Lietuvą sovietams Vitkus tapo partizanų ir Pietų Lietuvos partizanų srities vadu. 1946 m. vasarą susidūrė su NKVD kariuomene ir buvo sunkiai sužeistas. Čekistų vežamas į Leipalingį po kelių valandų mirė. Jo kūnas buvo numestas turgaus aikštėje. Kur palaidotas - iki šiol nežinoma.

Stalinistinė valdžia, keršydama karininko Juozo Vitkaus-Kazimieraičio šeimai, jo našlę Genovaitę Vitkienę su vaikais 1948 m. gegužės 22 d. ištrėmė į Rusijos Irkutsko sritį. Į Lietuvą šeima grįžo skirtingu laiku ir skirtingais keliais. Apie partizanų vado Vitkaus – Kazimieraičio šeimos likimą yra išspausdinti atsiminimai knygoje „Sibiro Alma Mater“. Šią knygą ir dukters Jūratės išsaugotus brolio Kastyčio laiškus, rašytus iš Mordovijos kalėjimo, mums padovanojo dukart tremtinys Romualdas Baltutis.

Susipažinome su šeimos istorija, perskaitėme laiškus iš lagerio ir tremties, kuriems jau beveik 60 metų. Labai įdomūs, šilti laišukai. Dabar mažai kas rašo laiškus. Todėl nutarėme laiškų mintimis pasidalinti su konferencijos dalyviais.

Kelios mintys iš laiškų:

„1957 rugsėjo 16 diena. Brangioji Jūrate, labai apsidžiaugiau gavęs nuo tavęs laišką. Aš galvojau, kad tavęs jau ant šio pasaulio nėra, nes niekas man apie tave nerašė. Tai gali įsivaizduoti, kaip aš apsidžiaugiau... Dėkoju, kad nepamiršai mane, o taip ką gero man padarei besėdint už tų prakeiktų grotų. O, koks gražus pavasaris buvo mūsų Lietuvoje, koks žalumas medžių. Kaip širdį suspausdavo žiūrint pro ketvirto aukšto grotas...“

Laiškas be datos. „Jūrate, visų pirma dėkoju už pasveikinimus gimimo diena. Nespėju apsidairyti, kaip laikas eina pro šalį ir nežinau kokį aš iškalsiu iš savęs žmogų. Tiesą pasakius aš čia gavau daugiau susipažinti su savimi ir pastebėti tą, ko nebūčiau pastebėjęs būdamas tose pačiose sąlygose“.

Konferencijos dalyviams pristatėme daugiau laiškų ištraukų, iš kurių matyti, kaip Kastytis Vitkus ir, manau, kiti politiniai kaliniai bei tremtiniai mylėjo savo šeimą, brangino Lietuvą ir siekė tobulinti save.

Informacija ir foto Eimanto Gedmino ir S.Staškuvienės

